

TVO: Geleren 11/12/2024

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Algemene
Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Aanbieding evaluatie eenmalig verhoogde
schenkingsvrijstellingen

Datum
2 december 2024

Notanummer
2024-0000553300

Bijlagen
1. Evaluatierapport eenm

Aanleiding

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een dure studie en de eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel zijn, voor het eerst, in het kader van de Regeling Periodieke Evaluaties (RPE) geëvalueerd op doeltreffendheid en doelmatigheid. Bijgevoegd vindt u de brief om de evaluatie aan te bieden aan de Tweede Kamer.

Beslispunten

1. Gaat u akkoord met de bijgesloten aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer? Zo ja, dan verzoeken wij u de aanbiedingsbrief te ondertekenen.
2. Gaat u akkoord met actieve openbaarmaking van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Akkoord
Akkoord

Kernpunten

- De aanbiedingsbrief bevat geen Kabinetsreactie. De komende tijd worden de uitkomsten van de evaluatie gewogen en eventuele vervolgstappen worden meegenomen in de Voorjaarsbesluitvorming in 2025.
- De evaluatie is uitgevoerd door het ministerie van Financiën in samenwerking met de Belastingdienst. Een onafhankelijk deskundige van het Centraal Planbureau heeft meegelezen op de resultaten. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van microdata uit de aangiften schenk- en erfbelasting en registergegevens van de Belastingdienst.
- Uit de evaluatie volgt dat voor beide eenmalige schenkingsvrijstellingen geen noodzaak bestaat. Verder is de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel beperkt potentieel doelmatig. De schenkingsvrijstelling voor een dure studie is beoordeeld als doelmatig.
- Beide regelingen zijn voor de Belastingdienst niet complex om uit te voeren. Wel bestaat het vermoeden dat burgers zich niet altijd bewust zijn van de aangifteplicht.
- In 2025 wordt door de Belastingdienst een extern onderzoek uitgezet naar het bewustzijn van burgers over de aangifteplicht binnen de schenkbelasting, om vast te kunnen stellen waar de handhaving(scommunicatie) kan worden verbeterd. Beide vrijstellingen worden in het onderzoek meegenomen.

Toelichting

1. Doelstelling en werking eenmalig verhoogde schenkingsvrijstellingen

Eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel

- De schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel bestaat sinds 1917¹ en heeft tot doel om kinderen die bij het zelfstandig worden, worden geconfronteerd met hoge kosten zoals een huwelijk, het starten of overnemen van een bedrijf of de aankoop van een woning financieel een steuntje in de rug te geven.
- Het is niet duidelijk welk probleem de wetgever met de vrijstelling trachtte op te lossen. Aannemelijk is dat de vrijstelling voortvloeit uit de verzorgingsgedachte. Deze gedachte behelst het idee dat ouders de morele plicht hebben om hun kinderen te verzorgen. Vanwege de morele plicht werd het belasten van deze schenkingen door de wetgever waarschijnlijk als onrechtvaardig gezien.
- De vrijstelling (€ 31.813 in 2024) is eenmalig wat wil zeggen dat het kind eenmaal in zijn leven van de vrijstelling gebruik mag maken bij een schenking van de ouders. Het verkrijgende kind moet tussen de 18 en 40 jaar oud zijn en er mag niet eerder een andere verhoogde vrijstelling gebruikt zijn door het kind (voor dure studie of (voorheen) voor de eigen woning). ✓

Eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een dure studie

- De eenmalig verhoogde vrijstelling voor een dure studie bestaat sinds 2010 en is via een amendement² in de wet gekomen. De vrijstelling is bedoeld om kinderen op weg te helpen.
- Ook voor deze vrijstelling geldt dat het niet duidelijk is welk probleem de wetgever trachtte te verhelpen. Aannemelijk is dat ook deze vrijstelling voortvloeit uit de verzorgingsgedachte.
- De vrijstelling (€ 66.268 in 2024) mag alleen toegepast worden voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten. Ook voor deze vrijstelling geldt dat het kind tussen de 18 en 40 jaar oud moet zijn en niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast mag hebben. Daarnaast moet de schenking in een door een notaris opgemaakte akte worden vastgelegd en binnen 2 kalenderjaren na het jaar van schenking aan de in de akte opgenomen studie besteed worden. ✓

2. Samenvatting uitkomsten evaluatie

Eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel

- In 2021 werd er volgens de aangiften circa 8.100 maal geschonken onder de schenkingsvrijstelling. Daarbij werd voor circa € 230 miljoen aan vermogen overgedragen van ouder(s) op kind. Het budgettaire beslag van de regeling stijgt door afschaffing van de jubelton naar verwachting naar een beslag van € 43 miljoen in 2025.

¹ Lang was de verhoogde schenkingsvrijstelling gekoppeld aan het jaar van huwelijk van het kind. Deze had oorspronkelijk als doel dat ouders aan hun kinderen een huwelijksuitzet konden geven zonder schenkbelasting verschuldigd te zijn. Met ingang van 1 januari 1981 is de verhoogde vrijstelling niet meer gekoppeld aan het jaar van huwelijk en is er een eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling in werking getreden die lijkt op de huidige normale eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling.

² Amendement van de leden Omtzigt en Cramer, Kamerstukken II 2003/10, 31930, nr. 82.

- De regeling is tot stand gekomen in een tijdperk waarin belangrijke levensgebeurtenissen zoals een huwelijk een stuk geconcentreerder en eerder in het leven van het kind plaatsvonden dan nu het geval is. In de moderne tijd worden belangrijke stappen in het leven meer uitgespreid in de tijd. Daarmee zijn de hoge incidentele kosten beter voorzienbaar en zouden ouders die hun kind financieel op weg willen helpen ook over meerdere jaren gebruik kunnen maken van de jaarlijkse schenkingsvrijstelling (€ 6.633 in 2024), aangevuld door besparingen van de kinderen zelf, of een consumptief krediet.
- Niet alle mijlpalen in het jonge leven zijn voorzienbaar. De lage belasting over 'reguliere' schenkingen van 10% (tot ruim anderhalve ton) roept echter de vraag op of een aparte eenmalige schenkingsvrijstelling noodzakelijk is. In afwezigheid van de faciliteit is de schenking ook netto³ bezien een flinke financiële steun in de rug.
- De regeling is beperkt potentieel doelmatig. Ongeveer een kwart van de schenkingen is potentieel doelmatig. Bij deze schenkingen vond de schenking namelijk rondom een belangrijke levensgebeurtenis van de verkrijger plaats, was de schenking waarschijnlijk niet fiscaal gedreven en beschikte de verkrijger niet over een hoog liquide vermogen of verzamelinkomen.

Eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een dure studie

- Er wordt nauwelijks aangifte gedaan van schenkingen voor een dure studie. In de periode 2010 – 2021 werd er gemiddeld genomen 23 keer per jaar aangifte gedaan.
- De lage belasting over 'reguliere' schenkingen roept de vraag op of een aparte schenkingsvrijstelling voor een dure studie noodzakelijk is. In afwezigheid van de faciliteit is de schenking ook netto bezien een flinke financiële steun in de rug.
- De verhoogde schenkingsvrijstelling voor een dure studie is doelmatig. Het gebruik is zeer beperkt en de uitvoeringskosten zijn beperkt. Het is echter wel de vraag of de beperkte uitvoeringskosten in verhouding staan tot het zeer beperkt aantal gebruikers.

Communicatie

Uw woordvoerder is op de hoogte van de evaluatie.

Politiek/bestuurlijke context

Geen opmerkingen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

³ Zonder de eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling zou de verkrijger bij een schenking van € 32.195 (maximum algemene verhoogde schenkingsvrijstelling 2024) netto € 29.647 overhouden.